

VOJENSKÉ ZDRAVOTNICKÉ LISTY

ROČNÍK LXVII

ŘÍJEN 1998

ČÍSLO 4

355.721(437.268)*1748/1998*

250 LET VOJENSKÉ NEMOCNICE OLOMOUC

Plk. MUDr. Milan VESELÝ
ředitel Vojenské nemocnice Olomouc

Vznik a další existence Vojenské nemocnice v Olomouci věrně kopíruje společenské změny v Čechách i na Moravě v období Rakouska-Uherska, Československé i České republiky.

Nemocnice byla založena v roce 1748 v době mocenských konfliktů ve střední Evropě, v návaznosti na realizaci tzv. tereziánských reforem, které vedly k zásadním změnám ve státní správě, církvi, armádě i zdravotnictví. Nejdříve byla umístěna ve Špitále sv. Ducha v centru Olomouce. V roce 1785, po předchozím zrušení jezuitského řádu, je nemocnice přemístěna do budovy konviktu a od roku 1802 dosud pracuje na Klášterním Hradisku.

V době I. světové války Vojenská nemocnice Olomouc zabezpečovala haličský a lvovský front, vybudovala a řídila činnost 9 záložních nemocnic.

Po 28. říjnu 1918 odešli z nemocnice lékaři německého původu, čeští důstojníci zůstali vesměs na svých místech. Dne 7. listopadu 1918 převzal velení posádkové nemocnice vrchní štábní lékař dr. Josef Blažek, který ihned započal s její reorganizací. Počátkem r. 1919 měla nemocnice 7 lékařů, 4 lékárníky, 7 dalších důstojníků, 7 rotmistrů. V roce 1920 byla k nemocnici připojena Zeměbrannecká nemocnice, do jejíž prostor bylo umístěno chirurgické oddělení.

Dne 29. března 1922 byl výnosem Ministerstva národní obrany čj. 323059 změněn název Posádková nemocnice na název Divizní nemocnice 7. V roce 1925 pak bylo výnosem MNO 7. divizní nemocnici určeno 600 lůžek:

I. oddělení - ORL+oční	114 lůžek
II. oddělení - interna+infekce+expektační	153 lůžek
III. oddělení - chirurgie	104 lůžek
IV. oddělení - neurologie	87 lůžek
V. oddělení - venerické	130 lůžek

Za II. světové války sloužila nemocnice potřebám Wehrmachtu. Ihned po osvobození Olomouce Rudou armádou dne 8. května 1945 byly zahájeny práce na obnově činnosti Vojenské nemocnice. Již 18. května 1945 byl ustanoven přednostou zdravotnické služby pro severní Moravu plk. dr. Václav Burián. K vlastnímu předání objektu Hradiska došlo teprve 8. června 1945. Celý areál byl však oběma válčícími armádami značně devastován. Přesto však, po úklidových pracích, včetně dezinsekcí a dezinfekcí, přijímá nemocnice 27. července 1945 první pacienty na dermatovenerologické oddělení.

Při zahájení činnosti má nemocnice 6 lůžkových oddělení: interní + plicní, chirurgii, oční, ORL, dermatovenerologické, neuropsychiatrické, dále pak stomatologii, RTG oddělení, laboratoře včetně prosektury, lékárnu.

V roce 1960 byl zřízen anesteziologický kabinet a poté v roce 1967, jako první v rámci čs. armády, také lůžkové anesteziologicko-resuscitační oddělení. V roce 1980 se osamostatňuje i lůžkové psychiatrické oddělení, umístěné v původně infekčním pavilonu v zahradě kláštera.

Tabulka 1

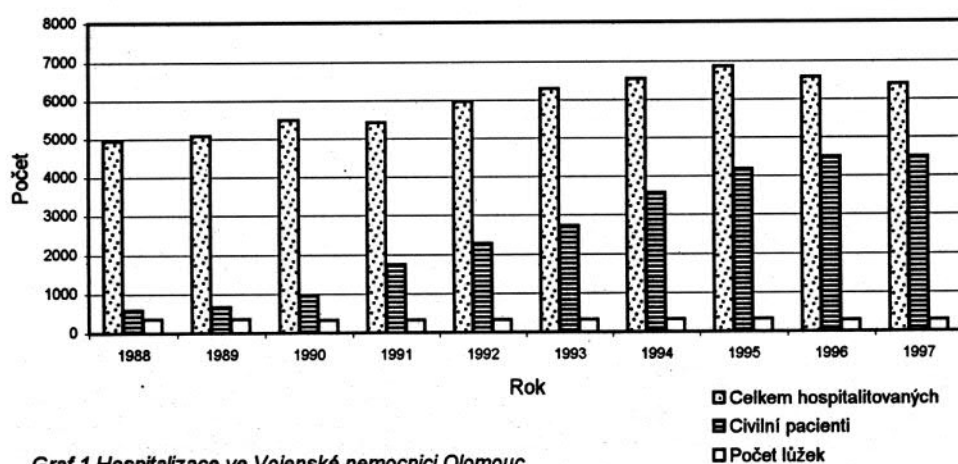
VN Olomouc - hospitalizovaní pacienti

Rok	Celkem hospitalizováno	Civilní pacienti	Počet lůžek
1988	4951	600	364
1989	5086	683	364
1990	5485	971	327
1991	5420	1754	327
1992	5967	2284	327
1993	6306	2722	327
1994	6547	3561	327
1995	6854	4170	327
1996	6580	4493	304
1997	6399	4493	290

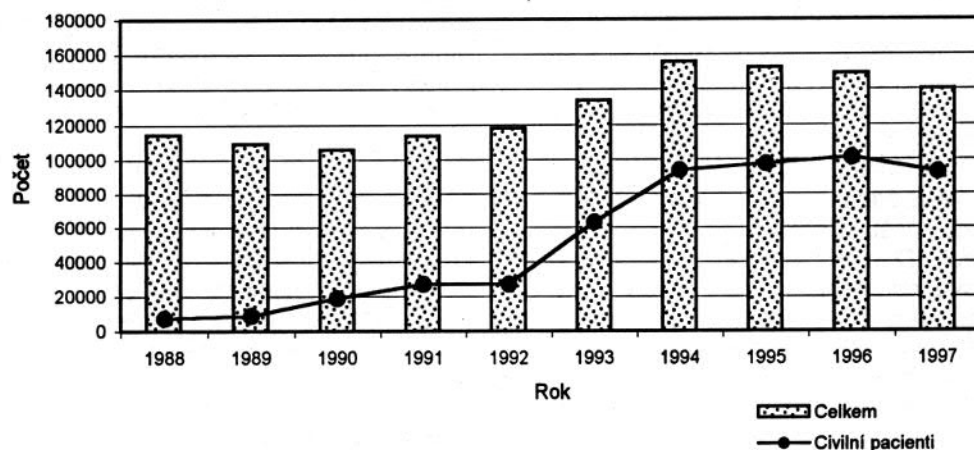
Tabulka 2

VN Olomouc - ambulantní pacienti

Rok	Celkem	Civilní pacienti
1988	114 383	7419
1989	109 098	9005
1990	105 921	18 728
1991	113 585	26 767
1992	117 994	26 813
1993	133 950	62 965
1994	155 523	93 565
1995	152 442	97 502
1996	148 961	101 226
1997	140 124	92 585

Graf 1 Hospitalizace ve Vojenské nemocnici Olomouc

Graf 2 Ambulantní pacienti ve Vojenské nemocnici Olomouc

Vojenská nemocnice Olomouc doplácela na svou polohu na střední Moravě. V nedaleké minulosti byly investiční prostředky přednostně vkládány do vojenských zdravotnických zařízení v Čechách.

Od původně zamýšlené výstavby nové nemocnice v lokalitě Tabulový vrch, v těsné blízkosti Fakultní nemocnice Olomouc, bylo v roce 1957 definitivně upuštěno.

Foto: Josef Huf

Obr. 1 Hradisko dne 10. 6. 1997

Od původně zamýšlené výstavby nové nemocnice v lokalitě Tabulový vrch, v těsné blízkosti Fakultní nemocnice Olomouc, bylo v roce 1957 definitivně upuštěno. Do chátrajícího objektu Klášterního Hradiska bylo investováno jen velmi zvolna. V 60. letech byla provedena restaurace slavnostního sálu a knihovny a hlavně bylo instalováno ústřední vytápění (do roku 1964 se topilo uhlím ve 184 kamnech). Teprve začátkem 90. let začíná rozsáhlá rekonstrukce celého objektu. Zároveň jsou velké prostředky vynakládány i na přístrojové vybavení. V současné době je nemocnice vybavena špičkovou zdravotnickou technikou, např. spirálním CT firmy Elscint, barevným ultrazvukovým přístrojem Ultramarkt HD 9, instrumentariem pro laparoskopické operace, artroskopii, endoskopické operace varixů, laserovým přístrojem pro urologii a dermatologii, moderními EEG a EMG přístroji.

Počet lůžek klesl z 368 na současných 280. V nemocnici je zaměstnáno asi 390 pracovníků, z toho 62 lékařů (31 má vyšší atestaci), 3 farmaceuti, 6 dalších vysokoškolských pracovníků a 165 zdravotních sester.

Vojenská nemocnice Olomouc je od 1. 7. 1994 příspěvkovou organizací MO ČR. Poskytuje smluvní služby jak armádě, tak i zdravotním pojišťovnám a dalším právnickým a fyzickým osobám.

Nutnost další existence vojenských nemocnic byla opakovaně zpochybňována, naposledy usnesením vlády České republiky č. 24 ze dne 8. 10. 1997, kterým se ukládá ministru zdravotnictví ve spolupráci s ministrem obrany začlenit lůžka všech vojenských nemocnic (s výjimkou Ústřední vojenské nemocnice Praha) do kapacit Ministerstva zdravotnictví s přihlédnutím ke specifickým potřebám armády.

I když dochází k postupnému snižování lůžkového fondu a stavu pracovníků, počty hospitalizovaných i ambulantních pacientů se zvýšily (grafy 1, 2, tab. 1, 2). Dochází k výraznému nárůstu počtu léčených civilních pacientů na úkor vojáků v

Foto: Josef Huf

Obr. 2 Pohled z věže Hradiska

činné službě. To ovšem neznamená, že vojenské nemocnice ztrácejí pro armádu svůj význam. I nadále vykonávají ve prospěch armády nezastupitelné činnosti, zejména v oblasti posudkové, ale umožňují také praktickou realizaci rozkazu ministra obrany České republiky č. 28 ze dne 17. 10. 1997 č. 24, kterým se ukládá, aby nemocní vojáci základní služby byli léčeni ve spádových vojenských nemocnicích (tento rozkaz byl vynucen častým dlouhodobým a neovlivnitelným léčením vojáků základní služby v civilních zařízeních, kteří se tak v podstatě vyhýbali výkonu vojenské služby).

Zrušení vojenských nemocnic by zákonitě vedlo ke zhoršení dostupnosti a kvality zdravotní péče pro vojáky v činné službě, k odchodu zkušených, většinou druhoatestovaných lékařů mimo činnou službu. Přitom mnozí z nich již získali praktické zkušenosti v rámci humanitárních misí OSN. Práce vojenských lékařů i dalších pracovníků Vojenské nemocnice Olomouc přitom výrazně přispívá ke zlepšení image armády. Vždyť například v době červencových záplav v loňském roce, bez větší publicity, fungovala Vojenská nemocnice Olomouc jako evakuační centrum pro obyvatele nejhůře postižených oblastí města Olomouc, tj. Černovíra, Chomoutova a Lazců (obr. 1, 2).

V květnu 1998 Vojenská nemocnice Olomouc oslaví 250 let existence. Přežila Rakousko-Uhersko, obě světové války, vznik i rozpad Československé republiky. Její jméno má v regionu dobrý zvuk. Je prokazatelně nejstarší vojenskou nemocnicí v České republice.

Je naší snahou pokračovat v této tradici a v roce 2002 oslavit další jubileum - 200 let Vojenské nemocnice na Klášterním Hradisku.

Klíčová slova: Vojenská nemocnice Olomouc; Historie.

Do redakce došlo 26. 3. 1998